เค้าโครงผลงานที่จะส่งประเมิน ตำแหน่งประเภทวิชาการ ระดับผู้เชี่ยวชาญ

ของ นายจตุรงค์ เพชรสุทธิ์

เพื่อประกอบการพิจารณาประเมินบุคคล ตำแหน่งผู้เชี่ยวชาญด้านวางระบบการพัฒนาที่ดิน

(นักวิชาการเกษตรเชี่ยวชาญ)

ตำแหน่งเลขที่ ๑๐๕๒ สังกัด สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙

ลำดับที่ ๓ (งานวิชาการ)

๑. เรื่อง คู่มือบริหารงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙

๒. หลักการเหตุผล

เขตพัฒนาที่ดิน เป็นนโยบายสำคัญของกรมพัฒนาที่ดินเพื่อพัฒนาพื้นที่ประสบปัญหาด้านการเกษตรในรูปแบบพื้นที่ลุ่มน้ำ ได้แก่ ปัญหาทรัพยากรดิน น้ำและป่าไม้ ตลอดจนปัญหาด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยมีจุดมุ่งหมาย เพื่อจัดระบบงานพัฒนาที่ดินของกรมพัฒนาที่ดินในการป้องกันและแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรดิน น้ำ ป่าไม้ เศรษฐกิจและสังคมอย่างเป็นรูปธรรม การบริหารงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ มีหลายขั้นตอนที่ซับซ้อนและยุ่งยาก เพื่อให้การบริหาร และการปฏิบัติงานโครงการฯ มีความถูกต้อง รวดเร็ว แม่นยำ ลดขั้นตอนที่ซ้ำซ้อน เพื่อลดระยะเวลาการปฏิบัติงาน ทำให้งานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลสูงสุด

สำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ กรมพัฒนาที่ดิน ต้องการมาตรฐานการปฏิบัติงาน จึงได้จัดทำคู่มือบริหารงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ และผู้ที่เกี่ยวข้องให้มีมาตรฐานเดียวกัน โปร่งใส และมีประสิทธิภาพสูงสุด ตามเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และมาตรฐานทางวิชาการกรมพัฒนาที่ดิน โดยได้รวบรวมความรู้ทางวิชาการจากแหล่งต่างๆ ในการจัดทำคู่มือการทำงาน (Work Instructions : WI) แต่ละขั้นตอน ซึ่งคู่มือเล่มนี้ สามารถนำไปประยุกต์ใช้หรือเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานด้านการบริหารจัดการงานจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในโครงการอื่นๆ ต่อไปได้ นอกจากนี้กระบวนการจัดทำคู่มือบริหารงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) นี้ ยังเป็นกระบวนการที่มีความสำคัญในการสร้างคุณค่าให้แก่ผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียตามเกณฑ์การพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA)

๓. วัตถุประสงค์

๓.๑ เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม - ดอน) สำหรับผู้ปฏิบัติงานของหน่วยงาน ในสังกัดสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ กรมพัฒนาที่ดิน

๓.๒ เพื่อขับเคลื่อนแผนงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม - ดอน) ให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิ์ผลตามเป้าหมายโครงการฯ

๓.๓ เพื่อเป็นคู่มือต้นแบบในการขยายผลจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในโครงการอื่นๆ ต่อไป

๔. ระยะเวลาและสถานที่ดำเนินการ

ดำเนินงานเดือนตุลาคม ๒๕๖๘ ถึงมีนาคม ๒๕๖๙ พื้นที่ดำเนินการจะอยู่ภายในเขตจังหวัดรับผิดชอบของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ ครอบคลุมเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) จังหวัดนครสวรรค์ จังหวัดอุทัยธานี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดตาก และจังหวัดสุโขทัย

๕. ความรู้ ความชำนาญงาน หรือความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ที่ใช้ในการปฏิบัติงาน

๕.๑ การสำรวจจำแนกดิน การวิเคราะห์แปลผลข้อมูลดิน และการวินิจคุณภาพดิน

๕.๒ การจัดทำและแปลผลแผนที่การใช้ประโยชน์ที่ดิน

๕.๓ การใช้เทคโนโลยีระบบภูมิศาสตร์สารสนเทศ

๕.๔ การวิเคราะห์ข้อมูลเศรษฐกิจสังคมการเกษตร

๕.๕ การแปลความหมายผลวิเคราะห์ดิน

๕.๖ การวางแผนการใช้ที่ดิน

๕.๗ การวางระบบที่ดินเพื่อพัฒนา ป้องกัน และฟื้นฟู ความเสื่อมโทรมของดิน

๕.๘ การอนุรักษ์ดินและน้ำเพื่อพัฒนาและแก้ไขปัญหาทรัพยากรดิน

๕.๙ กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการป่าไม้และการพัฒนาที่ดิน

๔.๑๐ การวิเคราะห์นโยบายและแผนฯ เพื่อจัดทำกระบวนงานและแผนงานด้านการพัฒนาที่ดิน

๖. สรุปสาระสำคัญ ขั้นตอนการดำเนินการ และเป้าหมายของงาน

๖.๑ สรุปสาระสำคัญ

การดำเนินนโยบายเขตพัฒนาที่ดินของกรมพัฒนาที่ดิน มุ่งเน้นการบูรณาการงานด้านต่าง ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรธรรมชาติ เศรษฐกิจ และสังคม ในพื้นที่ลุ่มน้ำอย่างเป็นรูปธรรม อย่างไรก็ตาม กระบวนการบริหารโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ มีขั้นตอนที่ซับซ้อนและยุ่งยากในทางปฏิบัติ ทางหน่วยงานจึงได้จัดทำ "คู่มือบริหารงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน)" เพื่อเป็นเครื่องมือมาตรฐานในการปฏิบัติงาน (Work Instructions: WI) โดยมีวัตถุประสงค์หลักในการขับเคลื่อนองค์กรไปสู่มาตรฐานเดียวกัน เพิ่มความโปร่งใส ความรวดเร็ว แม่นยำ และลดความซ้ำซ้อนในกระบวนการทำงานให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

การจัดทำคู่มือดังกล่าวอาศัยการประมวลองค์ความรู้ทางวิชาการร่วมกับกรอบแนวคิดการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (PMQA) และพระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์ และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ซึ่งไม่เพียงแต่ทำหน้าที่เป็นแนวทางมาตรฐานในการบริหารจัดการโครงการอนุรักษ์ดินและน้ำอื่นๆ ในอนาคตเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการสำคัญในการสร้างคุณค่าและตอบสนองต่อความต้องการของผู้รับบริการ รวมถึงผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วนอย่างยั่งยืน

๖.๒ ขั้นตอนการดำเนินการ

จัดทำคู่มือตามขั้นตอนการจัดทำ SOP (Standard Operating Procedure) หรือ มาตรฐานการปฏิบัติงาน มี ๕ ขั้นตอน

ขั้นตอนที่ ๑ วางแผนและกำหนดเป้าหมาย (Planning) ก่อนการวางแผนต้องชัดเจนว่ากำลังทำ SOP (Standard Operating Procedure) ของกระบวนการไหน และทำไปเพื่ออะไร

๑) กำหนดวัตถุประสงค์ เช่น เพื่อลดความผิดพลาดในการทำงาน, เพื่อฝึกอบรมพนักงานใหม่ หรือเพื่อความปลอดภัย

๒) กำหนดกลุ่มเป้าหมาย ใครคือคนที่จะนำคู่มือฉบับนี้ไปใช้และปฏิบัติ เช่น พนักงาน หรือหัวหน้างาน

ขั้นตอนที่ ๒ รวบรวมข้อมูลและขั้นตอนการทำงาน ขั้นตอนนี้ต้องอาศัยข้อมูลจากหน้างานจริง

๑) สัมภาษณ์ผู้ที่มีหน้าที่ต่างๆในงานจริง

๒) สังเกตการณ์จากหน้างานจริง และจดบันทึกสิ่งที่พบ ถ่ายภาพ หรืออัดวิดีโอเก็บไว้เป็นหลักฐาน

ขั้นตอนที่ ๓ ร่างเนื้อหาคู่มือ นำข้อมูลที่ได้มาจัดเรียงให้อยู่ในรูปแบบที่เข้าใจง่าย โดยโครงสร้างทั่วไปประกอบด้วย

๑) หน้าปก หรือชื่อเอกสาร หรือเวอร์ชันคู่มือ

๒) วัตถุประสงค์

๓) ขอบเขตงาน เอกสารนี้ใช้กับใคร แผนกไหน หรือสถานการณ์ใด

๔) คำจำกัดความ (Definitions) คือการอธิบายคำศัพท์เฉพาะทางหรืออักษรย่อ (ถ้ามี)

๕) ขั้นตอนการปฏิบัติงาน

ขั้นตอนที่ ๔ ตรวจสอบและทดลองใช้ ก่อนประกาศใช้จริงเพื่อให้มั่นใจว่าสิ่งที่เขียนขึ้นมานั้น "ทำได้จริง" และไม่มีข้อผิดพลาด

๑) การทดสอบร่างคู่มือให้เจ้าหน้าที่ที่อาจจะไม่เคยทำงานนี้มาก่อนลองทำเพื่อเช็คความเข้าใจ

๒) อนุมัติคู่มือโดยหัวหน้าหน่วยงาน (ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙)

ขั้นตอนที่ ๕ ประกาศใช้และปรับปรุงอย่างต่อเนื่อง

๖.๓ เป้าหมายของงาน

คู่มือบริหารงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) สามารถวิเคราะห์และประมวลผลข้อมูลบางส่วนในระบบได้ กลุ่มเป้าหมายสามารถปรับปรุงข้อมูลของตนเองให้ถูกต้องและทันสมัยได้โดยผ่านผู้ควบคุมระบบเพื่อป้องกันการปรับเปลี่ยน และเข้าถึงข้อมูลที่จำเป็นภายในระบบ จาการประเมินความพึงพอใจ และประสบการณ์ใช้งาน พบว่าปัญหาต่าง ๆ ลดลงอย่างเห็นได้ชัด โดยแบ่งกลุ่มเป็น ๓ กลุ่ม ได้แก่

กลุ่มที่ ๑ กลุ่มเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ภายในสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ และสถานีพัฒนาที่ดินทั้ง ๕ แห่ง เพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจ และเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม - ดอน) ให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานสามารถขับเคลื่อนโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม - ดอน) ในพื้นที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มที่ ๒ กลุ่มผู้บริหาร ในสังกัดสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ กรมพัฒนาที่ดิน กำกับดูแลและสอบทานกระบวนการดำเนินงานได้ในทุกขั้นตอน สามารถวางแผนเชิงกลยุทธ์ ควบคุมกำกับ ติดตามความก้าวหน้า ตลอดจนสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานตามขั้นตอนในคู่มือได้อย่างมีประสิทธิภาพ

กลุ่มที่ ๓ กลุ่มผู้ที่เกี่ยวข้องภายในกรมพัฒนาที่ดิน สามารถร่วมตรวจสอบและติดตามกระบวนการทำงานในแต่ละขั้นตอน พร้อมทั้งประสานความร่วมมือในการให้ความช่วยเหลือ และขับเคลื่อนการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบงานให้เป็นไปอย่างถูกต้องและตรงเวลา

๗. ผลสำเร็จของงาน (เชิงปริมาณ/คุณภาพ)

๗.๑ เชิงปริมาณ

๑) คู่มือบริหารงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ จำนวน ๑ ชุด

๒) เขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) นำร่อง จำนวน ๑๑ โครงการ

๗.๒ เชิงคุณภาพ

๑) ผู้ปฏิบัติงานสามารถบริหารจัดการพื้นที่ตามขั้นตอนที่ถูกต้องและรวดเร็วจากคู่มือบริหารงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต

๒) ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถขับเคลื่อนแผนงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม - ดอน) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ แม่นยำ และตรงต่อเวลา เกิดประสิทธิ์ผลตามเป้าหมายโครงการฯ

๓) คู่มือต้นแบบในการขยายผลจัดทำคู่มือมาตรฐานการปฏิบัติงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในโครงการอื่นๆ ต่อไป

๘. การนำไปใช้ประโยชน์/ผลกระทบ

๘.๑ สำนักงานสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙ มีกรอบทิศทางในการขับเคลื่อนการดำเนินงานเกษตรในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) ให้สอดคล้องและเชื่อมโยงกับแผนปฏิบัติราชการกรมพัฒนาที่ดิน แผนพัฒนาภาคเหนือ แผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนล่าง และแผนพัฒนาจังหวัด

๘.๒ ผู้ปฏิบัติงานเข้าใจในกระบวนการงานหลัก ขั้นตอนงานของตนเอง และขั้นตอนงานของผู้ที่เกี่ยวข้อง

๘.๓ ผู้บริหาร ผู้ปฏิบัติงาน และผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถดำเนินงานในแต่ละขั้นตอนให้เป็นไปตามแผนงาน ระยะเวลา และงบประมาณ ตามที่กรมพัฒนาที่ดินกำหนด

๘.๔ นำไปขยายผลในพื้นที่ลุ่ม-ดอน อื่นๆ เพื่อพัฒนา อนุรักษ์ และฟื้นฟูทรัพยากรดินในพื้นที่

๙. ความยุ่งยากและซับซ้อนในการดำเนินการ

๙.๑ ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญในกระบวนงานโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) ทั้งหมด และจัดทำเป็นขั้นตอนที่เชื่อมโยงเป็นระบบ เข้าใจง่าย

๙.๒ ต้องใช้ความรู้ความเชี่ยวชาญด้านกฎระเบียบและเอกสารอ้างอิง ในทุกขั้นตอนของการจัดทำคู่มือ เพราะแต่ละขั้นตอนต้องใช้กฎระเบียบหรือคู่มือหลักมากำกับหรืออ้างอิง

๙.๓ ผู้รับผิดชอบโครงการต้องใช้ทักษะ ความชำนาญงาน ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ครบทุกด้านในการจัดทำคู่มือ นอกจากนั้นต้องมีประสบการณ์การปฏิบัติงานในโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) ของสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙

๑๐.ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ

๑๐.๑ อุปสรรคด้านคน

บุคคลากรที่มีประสบการณ์สูง จะอธิบายหรือสื่อสารออกมาเป็นขั้นตอนคำพูดหรือตัวอักษรได้ยาก บางส่วนไม่อยากแชร์ข้อมูลทั้งหมด และทำงานตามคู่มือถูกมองว่าเป็นงานใหม่ ยาก ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ได้ทำตามคู่มือ

๑๐.๒ อุปสรรคด้านตัวคู่มือและการสื่อสาร

การจัดทำคู่มือต้องปรับภาษาที่เข้าใจยาก ศัพท์เทคนิคที่รู้กันเฉพาะกลุ่ม ให้ผู้ใช้เข้าใจได้ง่าย และต้องทำให้คู่มือน่าใช้ สามารถทำตามขั้นตอนได้

๑๑.ข้อเสนอแนะ

ผู้จัดทำควรทำคู่มือของการปฏิบัติงานกระบวนการย่อยบางกระบวนการเพิ่มเติม และนำคู่มือทั้งหมดนี้ไปขยายผลในโครงการจัดระบบอนุรักษ์ดินและน้ำในเขตพัฒนาที่ดิน (ลุ่ม-ดอน) และควรปรับปรุงให้เป็นระบบเรียกใช้ และติดตามงานโครงการฯ ต่อไป

๑๒. การเผยแพร่ผลงาน

๑. เอกสารวิชาการสำนักงานพัฒนาที่ดิน ๙ เข้าดูผลงานได้ที่ หรือ https://orgweb.ldd.go.th/main_km?ORG_ID=๒๖๗๖&CATEGORY=๑๑๑

๑๓. ผู้มีส่วนร่วมในผลงาน (ถ้ามี)

นายจตุรงค์ เพชรสุทธิ์ ตำแหน่ง นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ มีหน้าที่ผู้รับผิดชอบโครงการวางแผนและกำหนดเป้าหมาย สังเกตุการณ์การทำงานจากหน้างานจริง ร่างเนื้อหาคู่มือ ตรวจสอบและทดลองใช้คู่มือกับผู้ปฏิบัติงาน สัดส่วนร้อยละ ๑๐๐

ขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....(ผู้ขอประเมิน)
(นายจตุรงค์ เพชรสุทธิ์)
(ตำแหน่ง) นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
(วันที่) .....๘../มิถุนายน../๒๕๖๙.....

ขอรับรองว่าสัดส่วนการดำเนินการข้างต้นเป็นความจริงทุกประการ (ถ้ามี)

รายชื่อผู้มีส่วนร่วมในผลงาน	ลายมือชื่อ

ได้ตรวจสอบแล้วขอรับรองว่าผลงานดังกล่าวข้างต้นถูกต้องตรงกับความเป็นจริงทุกประการ

(ลงชื่อ) .....(ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล)
(นายวิรุธ คงเมือง)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙
(วันที่) .....๘../มิถุนายน../๒๕๖๙.....

(ลงชื่อ) .....(ผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไป)
(นายวิรุธ คงเมือง)
(ตำแหน่ง) ผู้อำนวยการสำนักงานพัฒนาที่ดินเขต ๙
(วันที่) .....๘../มิถุนายน../๒๕๖๙.....

หมายเหตุ คำรับรองจากผู้บังคับบัญชา คือ ผู้บังคับบัญชาที่กำกับดูแล และผู้บังคับบัญชาที่เหนือขึ้นไปอีกหนึ่งระดับ เว้นแต่ในกรณีที่ผู้บังคับบัญชาดังกล่าวเป็นบุคคลคนเดียวกัน ก็ให้มีคำรับรองหนึ่งระดับได้